
Krystyna Greczycho

Żegnamy Janusza Charytoniuka

Prywatne archiwum rodzinne.

Z wielkim smutkiem przyjęliśmy informację o śmierci naszego kolegi Janusza Charytoniuka - historyka, archiwisty, regionalisty, wieloletniego pracownika Biblioteki Elbląskiej. Przypominamy postać zasłużonego popularyzatora wiedzy o Elblągu. Rodzina Charytoniuków przybyła na Warmię z Podlasia. Janusz urodził się 29 maja w 1951 roku w Młynarach. Tu się wychował i tu również ukończył Szkołę Podstawową. Później, już poza Młynarami w latach 1966-1967 uczęszczał do ZSZ Zamech. Następnie od 1967 do 1970 do Technikum Mechanicznego dla młodzieży niepracującej. Po odbyciu studiów magisterskich (1973-1978) na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Gdańskiego ukończył historię i obronił dyplom Uniwersytetu otrzymując tytuł magistra historii w zakresie archiwistyki i muzealnictwa. Promotorem jego pracy magisterskiej był prof. Stanisława Gierszewski. Po studiach rozpoczął pracę w Wojewódzkim Ośrodku Kultury (1978-1980), następnie pracował jako nauczyciel historii w Szkole Podstawowej Nr 14. Równoległe z pracą zawodową był współwłaścicielem niewielkiego zakładu usług archiwalnych. Po zatrudnieniu w Bibliotece znalazł tu swoje miejsce. W latach 1986-2006 pracował w Bibliotece Wojewódzkiej potem w Bibliotece Elbląskiej - jako archiwista i bibliotekarz. Początkowo, w Dziale Zbiorów Naukowych zajmował się opracowywaniem księgozbioru w języku niemieckim, rewindykowanym z Biblioteki Instytutu Bałtyckiego i z Biblioteki Uniwersytetu Toruńskiego. Kolekcja ta liczyła ponad 4000 woluminów. Praca z tym księgozbiorem wymagała biegłej znajomości języka niemieckiego. Po zapoznaniu się z treścią materiałów należało sporządzić opisy bibliograficzne, ustalić hasło przedmiotowe, sporządzić adnotacje treściowe i wstępnie przydzielić do działów klasyfikacji dziesiętnej i wybranie materiałów o tematyce regionalnej by uzupełnić księgozbiór istniejącej już Czytelni Regionalnej Działu Informacyjno-Bibliograficznego. Po reorganizacji Biblioteki Elbląskiej pracował w Dziale Badań

Regionalnych i Zbiorów Zabytkowych. Pracę zawodową łączył z badaniami naukowymi uczęszczając na seminarium doktorskie pod kierunkiem profesora Stanisława Gierszewskiego. Jego praca doktorska miała dotyczyć epidemii w Elblągu. Dociekania z tego zakresu opublikował w czasopismach „Miasto w czasie zarazy”, „Mor”, „O Zabytkach województwa elbląskiego związanych z epidemiami chorób zakaźnych”, „Walka z epidemią dżumy w Elblągu na początku XVIII wieku” (Rocznik Elbląski T. 10) Pomimo zaawansowania w dociekania naukowych warunki rodzinne nie pozwoliły na ukończenie doktoratu. Wspólnie z Januszem Hochleitnerem w roku 1998 opublikował przewodnik z zakresu historii Elbląga dla uczniów i nauczycieli szkół podstawowych pt. „*Elbląg – nasza mała ojczyzna*”. Z pasją zajmował się popularyzacją wiedzy o regionie. Wiele artykułów i publikacji poświęcił Elblągowi i Młynarom. Jego szkice oraz artykuły o tematyce historycznej popularyzują dzieje Elbląga i okolic. Swoje liczne prace pisarskie publikował na łamach „*Rocznika Elbląskiego*”, „*Jednak Centrum*”, „*Regionów*”, kwartalnika „*Tygiel*”, a także w prasie lokalnej. Pisał także do czasopism ogólnopolskich tj. „*Mówią Wieki*”, „*Spotkania z zabytkami*”. W roku 1998 założył czasopismo „*Magazyn Historyczno-Krajoznawczy – Elbląg*”, (pierwsze zeszyty ukazały się w l. 1998-1999), które redagował do roku 1999. Magazyn ten integrował historyków, szczególnie popularyzatorów i krajoznawców. Był miłośnikiem i „zbieraczem” legend o Elblągu i okolicach. Większość z nich opublikował w prasie lokalnej. W roku 1999 ukazały się drukiem „*Legendy Ziemi Elbląskiej*”, w wydawnictwie w opracowaniu Janusza Charytoniuka. W lokalnej społeczności rodzinnego Elbląga zasłynął jako ich miłośnik i zbieracz. Prywatnie był miłośnikiem i kolekcjonerem zabytkowych fajek. Jego kolekcja należała do najciekawszych w kraju. Był drugim w kolejności po Januszu Molskim prezydentem Rady Polskich Klubów Fajki. Powierzoną mu tę funkcję, którą pełnił przez kadencję od roku 1988 do 1992. Był również prezydentem powstałego 1987 roku Klubu Kolekcjonerów Fajek Glinianych. W miesięczniku „*Spotkania z Zabytkami*” opublikował artykuły: *Fajki z Pianki, Brujerki*. Przed śmiercią zdążył przekazać Bibliotece Elbląskiej część swojej prywatnej kolekcji zbiorów niemieckojęzycznych z XIX-XX w. (wśród nich także dokumenty archiwalne). Elżbieta Lewandowska z Biblioteki Elbląskiej, która przez wiele lat pracowała z Januszem Charytoniukiem wspomina, że był ciepłym człowiekiem, bardzo lubianym także przez czytelników biblioteki. Władał świetnie językiem niemieckim, zajmował się opracowywaniem niemieckojęzycznych zabytkowych zbiorów Biblioteki Elbląskiej – dodaje. Życie nie szczydziło mu w ostatnich latach ciężkiej choroby. W czasie jej trwania interesował się dziejami miasta,

na ile pozwalał mu stan zdrowia. Nie zdążył zrealizować opracowania, którego założenia zamieścił w *Tyglu Pt.:100 elblązan : niezrealizowane sylwetki biograficzne*. Nie należał do żadnej organizacji społeczno politycznej, nie należał też do Solidarności. O sobie mówił, że jest „bezpartyjnym liberałem”. Należał do Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich i Polskiego Towarzystwa Historycznego. Janusz Charytoniuk zmarł po długiej chorobie. Pogrzeb odbył się w czwartek, 11 lipca 2019 r. na Cmentarzu Komunalnym Dębica, poprzedzony Mszą św. odpawioną o godz. 11.00 w kościele parafialnym pw. Wszystkich Świętych w Elblągu, przy ul. Agrykola 7. W Jego ostatniej drodze towarzyszyli mu koleldzy i koleżanki z Biblioteki Elbląskiej, przedstawiciele środowiska miłośników turystyki, zrzeszonych w Polskim Towarzystwie Turystyczno Krajoznawczym Oddział Ziemi Elbląskiej w Elblągu, przedstawiciele kolekcjonerów etc.

Pozostawił po sobie pamięć człowiek dobrego, pracowitego, uczynnego, oddanego i życzliwego czytelnikom, poszukującym wiedzy w materiałach zgromadzonych w Bibliotece.

Odszedł ale pozostały jego prace...